

WATT NOU!

Jongeren over de energietransitie

Opschaling van de jongerenpilot in gemeente De Bilt naar >10 gemeenten in de provincie Utrecht middels een gecoördineerde aanpak.

Colofon

Januari 2019, Natuur en Milieufederatie Utrecht

Gerben de Vries, g.de.vries@nmu.nl, 06-48544258

www.nmu.nl
info@nmu.nl
030-2567350

Inhoudsopgave

1 • Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doelstelling	3
2 • Productomschrijving en activiteiten	4
2.1 Resultaten – wat krijgt een gemeente precies?	4
2.2 Randvoorwaarden & afbakening – wat vragen we per gemeente?	5
2.3 Activiteiten	6
2.4 Planning (op hoofdlijnen)	6

1 • Inleiding

1.1 Aanleiding

De energietransitie is gebaat bij een brede maatschappelijke betrokkenheid, maar ‘de jongere’ denkt en doet nog niet erg actief mee in de geijkte participatieprocessen van gemeenten. Vanuit die constatering, en het vermoeden dat jongeren juist bij uitstek het belang zien van een stevige klimaataanpak, ging begin 2018 de Pilot ‘Jongerenaanpak Energiedialoog De Bilt’ van start. De NMU, provincie Utrecht en gemeente De Bilt stelden zichzelf daarin de uitdaging om de Biltse jongeren te activeren en hun unieke geluid beter hoorbaar te maken in de energiedialoog. De filosofie die we hanteerden, was: we gaan jongeren opzoeken waar ze zijn, op een manier die hen aanspreekt. Het resulteerde in een gefaseerde aanpak, waarin de jongeren eerst via een nieuw ontwikkelde online app (de [Swipocratie](#)) om hun mening werd gevraagd, en vervolgens in een offline ontwerpssessie een ‘bod van de jongeren’ werd uitgewerkt.

De pilot is inmiddels zo goed als afgerond, en mag een succes worden genoemd. Liefst 239 jongeren die deelnamen aan de Swipocratie, en een ontwerpssessie waar het enthousiasme van af droop. Veel positieve reacties van de jongeren, en misschien wel het belangrijkste: de pilot leverde een aantal interessante, prikkelende inzichten op. De betrokken jongeren vinden het vanzelfsprekend dat het [klimaat hoog op de agenda](#) staat, en dat er veel moet (en mag) veranderen om de gemeente energie-neutraal te maken¹. Bovendien zijn er wel degelijk jongeren te vinden die hier actief aan willen bijdragen, zolang ze maar op de juiste manier benaderd en betrokken worden.

Een geslaagd experiment dus, dat tevens naar meer smaakt. De NMU is ervan overtuigd dat deze aanpak zich goed laat vertalen naar andere Utrechtse gemeenten. En dat we met het activeren van deze nieuwe doelgroep de gemeentelijke klimaataanpakken van extra daadkracht, creativiteit en draagvlak kunnen voorzien. Een positieve impact maken dus. Maar om dat te kunnen doen moet het aanbod wel aansluiten bij het vaak bescheiden budget dat gemeenten hiervoor beschikbaar hebben. In dit voorstel op hoofdlijnen schetsen we hoe een gecoördineerde aanpak, met ondersteuning van Provincie Utrecht, uitkomst zou kunnen bieden.

1.2 Doelstelling

Kort samengevat zijn de doelen van deze aanpak als volgt:

- In minimaal 10 Utrechtse gemeenten maken jongeren (16-25 jaar) actief hun visie op de energietransitie kenbaar (en oefenen ze daarmee een positieve invloed uit op de lokale klimaatplannen).
- Gemeenten worden hierin ontzorgd middels een betaalbare aanpak, door:
 - Optimaal gebruik te maken van de ervaringen en ontwikkelde producten in de pilot;
 - De gemeentetrajecten parallel te laten verlopen in een uniforme, gecoördineerde aanpak;
 - Aanvullende financiële ondersteuning te vragen van de provincie.

¹ Voor een overzicht van de resultaten van de Swipocratie, zie de Infographic in Bijlage 1.

2 • Productomschrijving en activiteiten

2.1 Resultaten – wat krijgt een gemeente precies?

Om de doelen in 1.2 te bereiken, rollen we in minimaal 10 gemeenten een gecoördineerde aanpak uit langs de lijnen van de pilot in gemeente De Bilt. Het levert voor iedere deelnemende gemeente de volgende concrete resultaten op:

1. **Opiniepeiling** onder jongeren met behulp van de Swipocratie. Via een zorgvuldig en aansprekend vormgegeven online app verzamelen we van zoveel mogelijk jongeren hun voorkeuren in de lokale energietransitie, en hun bereidheid zelf iets bij te dragen of in te leveren. De resultaten worden per gemeente verwerkt in een Infographic² en in afstemming met de gemeente op passende wijze opgeleverd. Bijvoorbeeld via lokale media en/of de communicatiekanalen van de gemeente. (Dit product volgt uit fase 1 van de aanpak, zie onder.)
2. **Live-sessie** met een selectie van geïnteresseerde jongeren in iedere gemeente, waarin onder begeleiding van allerhande digitale tooling gezamenlijk een scenario wordt uitgewerkt voor een energieneutrale gemeente. (Dit is de start van fase 2.)
3. **Bod van de jongeren.** De ontwerpsessie resulteert in een uitgewerkte visie van de jongeren op de energietransitie. Die wordt samengevat in een tweede Infographic³ die voor de betreffende gemeente laat zien: wat wordt de nieuwe energiemix, welke ruimtelijke uitgangspunten zijn belangrijk bij de inpassing, en wat kunnen de jongeren en/of de gemeente nog meer doen om de transitie te versnellen. (Dit product volgt uit fase 2 van de aanpak.)
4. **Jongerenpanel** dat de eigen visie kan presenteren en mogelijk ook kan bijdragen aan gemeentelijke participatieavonden of andere energie gerelateerde events. (Volgt ook uit fase 2.)

De aanpak die deze resultaten oplevert, kent twee fasen die niet zonder elkaar kunnen om impact te maken:

Fase 1: brede consultatie onder jongeren

Om jongeren te interesseren voor dit onderwerp is het van belang ze op te zoeken waar ze zijn (online), op een manier die hen aanspreekt (fris, opgewekt, vlot). De ingrediënten daarvoor hebben we al uitgedokterd:

- De **Swipocratie** biedt een snelle, speelse manier voor jongeren om in 5 minuten tijd al 'swipend' aan te geven welke duurzame maatregelen ze wel en niet zien zitten. Een uitgebalanceerde vragenset staat online al klaar.⁴ Het doel is tweeledig: de voorkeuren van de jongeren in kaart brengen, en via het afsluitende formulier contactgegevens verzamelen van jongeren die interesse hebben in een vervolg.
- Om de jongeren bekend te maken met de Swipocratie zetten we een **professionele promotiecampagne** op⁵. De basis daarvan vormt een tweetal hippe promotiefilmpjes, die op social media verspreid worden met gerichte advertenties. Daarnaast wordt een poster verspreid via scholen en andere offline hotspots. En we benutten eventuele andere kanalen of structuren die de gemeente ter beschikking heeft (zoals energie-initiatieven en jongerenplatforms).

² Zie Bijlage 1 voor de Infographic.

³ Deze tweede Infographic is op aanvraag beschikbaar, evenals de aftermovie.

⁴ Zie: <https://debilt.swipocratie.nl/>.

⁵ In gemeente De Bilt leverde de campagne 239 respondenten op, een *response rate* van > 5%.

Fase 2: verdieping & overdracht

Om de doelgroep direct en persoonlijk in verbinding te brengen met de gemeente, volgt kort op de Swipocratie in iedere gemeente een **offline ontwerpessie** (live-sessie) met geïnteresseerde jongeren. Ook hiervoor ligt al een beproefde werkwijze klaar, waarbij we in een ontspannen sfeer met de jongeren doorpraten over de kansen en uitdagingen voor de transitie in de specifieke gemeente. Om de gespreksstof tot leven te brengen maken we gebruik van een reeks digitale tools, kaarten en visualisaties. De ontwerpessie heeft een belangrijke meerwaarde in de aanpak:

- Een verder uitgewerkte visie maakt het 'geluid' van de jongeren overtuigender.
- Door het persoonlijke offline contact bouwt gemeente een hechtere band op met de jongeren.
- Kans om van gedachten te wisselen over verdere betrokkenheid van de jongeren na de sessie.

Tot slot hebben we geleerd dat, om maximaal impact te genereren, de **overdracht** van de projectresultaten naar de gemeente essentieel is. Dit werkt op twee vlakken:

1. Overdracht van (het contact met) de jongeren aan de gemeente. Het is vervolgens aan de gemeente om een goede manier te vinden om de denkkraft en visie van de jongeren te blijven benutten.
2. Overdracht van hun ideeën. Het is ideaal als de jongeren hun 'bod' live kenbaar kunnen maken tijdens participatieavonden, een raadsinformatieavond of een ander passend event.

2.2 Randvoorwaarden & afbakening – wat vragen we per gemeente?

Van iedere gemeente die aan deze aanpak wil deelnemen, vragen we een **bijdrage van €5.000,-** (ex btw). Het project kan doorgang vinden indien **minimaal 10 gemeenten** zich hebben aangemeld vóór 1 maart 2019. De provincie legt dan een fors bedrag bij (à €10.000 per gemeente), zodanig zodat het totaalbudget voldoende is om de aanpak te kunnen realiseren. Daarnaast is van gemeenten nodig:

- Inhoudelijke bijdrage aan voorbereiding ontwerpessies: bijvoorbeeld gegevens over potentieel aan duurzame opties en eventuele harde ruimtelijke restricties.
- Actieve medewerking van de afdeling Communicatie, bij het opstellen en verspreiden van persberichten en andere communicatie-uitingen.
- Actieve betrokkenheid bij overdracht van (het contact met) de jongeren en projectresultaten.

Voor een kostenefficiënte uitwerking van deze aanpak, volgen we een gestandaardiseerde formule gecombineerd met lokaal maatwerk tegen het einde van fase 2. De schaalvoordelen die we hiermee behalen heeft een aantal belangrijke consequenties voor de gemeenten:

- We gaan uit van één planning (zie 2.4) die alle gemeenten gelijktijdig parallel doorlopen. Op die manier kan bijvoorbeeld de promotiecampagne rond de Swipocratie gestroomlijnd worden.
- We gebruiken vaste (reeds ontwikkelde) formats voor de Swipocratie⁶, Infographics en andere promotiematerialen.
- We produceren enkele standaard promofilmmpjes die in alle gemeenten benut kunnen worden.
- We hanteren één werkwijze in de ontwerpessies en de voorbereiding daarvan.

⁶ Met als basis de vragenlijst die in de pilot is ontwikkeld. Een kleine finetuning per gemeente is waarschijnlijk mogelijk.

2.3 Activiteiten

Een activiteitenplan kan nader worden uitgewerkt zodra blijkt dat er voldoende draagvlak is voor deze aanpak bij minimaal 10 gemeenten. De NMU is initiatiefnemer en aanspreekpunt. Naast de algemene coördinatie zullen we ook de lokale implementatie/overdracht verzorgen. Op specifieke onderdelen worden externe partijen betrokken voor relevante deskundigheid/tools.

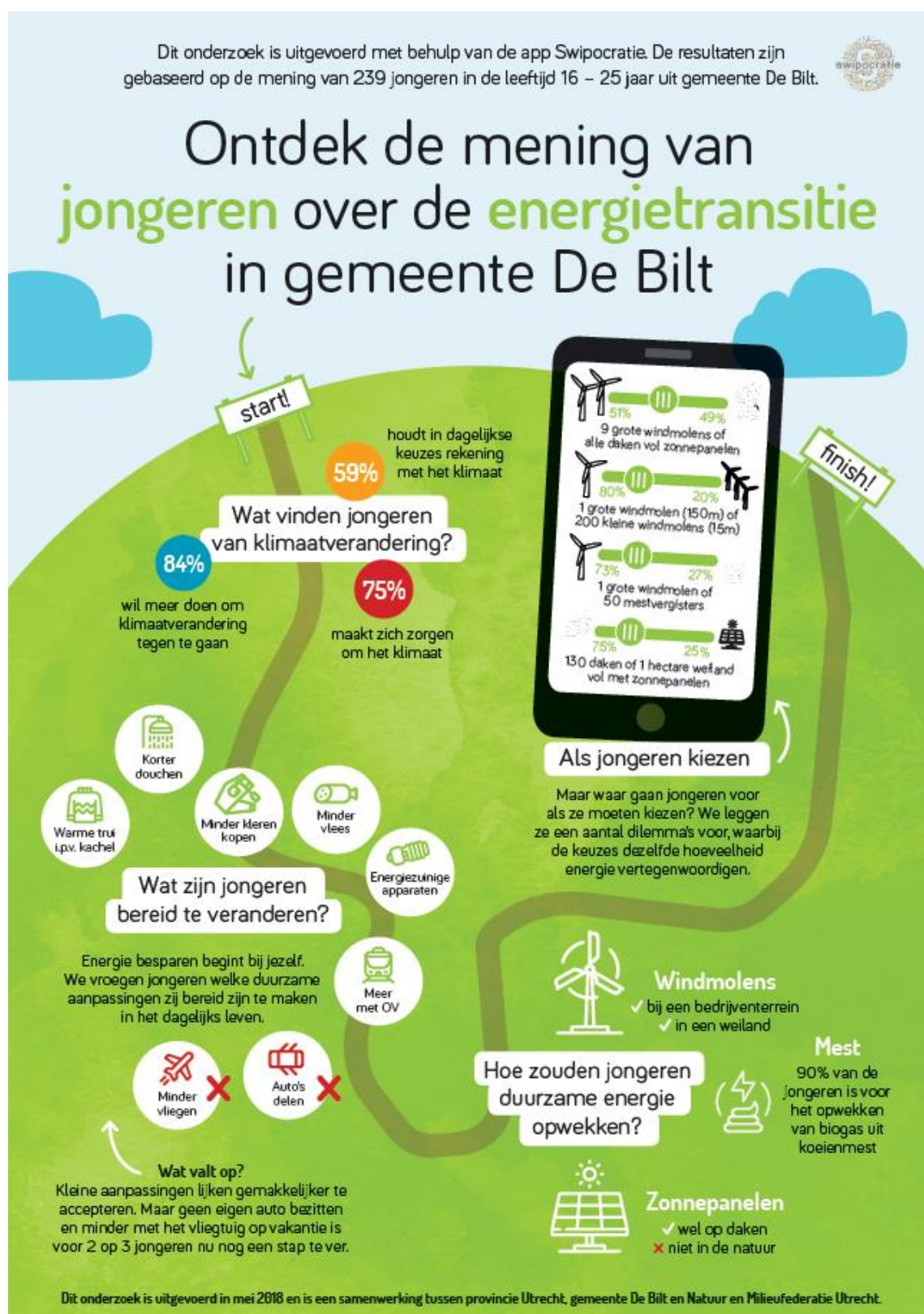
2.4 Planning (op hoofdlijnen)

Volgens de huidige verwachtingen gaan in de tweede helft van 2019 de participatietrajecten rond de Regionale Energie Strategieën van start. Het zou de impact en relevantie van de jongerenaanpak vergroten als de projectresultaten in dit participatietraject kunnen worden ingebracht.

	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan '20
Vorbereiding										
Fase 1										
Fase 2										
Overdracht & afronding										
Uitloop										

Bijlage: Infographic resultaten Swipocratie gemeente De Bilt

Hengeveldstraat 29 | 3572 KH Utrecht | 030 2567 350 | info@nmu.nl | www.nmu.nl

